

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 22 septembrie 2023
(OR. en)

13202/23

SOC 626
EMPL 446

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Subiect:	Consolidarea sistemelor europene de protecție socială – Dezbateri de orientare

În continuare, se pune la dispoziția delegațiilor o notă de orientare din partea președinției privind subiectul sus-menționat în vederea dezbaterii de orientare din cadrul Consiliului (EPSCO) care va avea loc la 9 octombrie 2023.

Consolidarea sistemelor europene de protecție socială

Dezbateri de orientare

Cele mai recente crize, în principal pandemia și consecințele inflaționiste ale războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, au demonstrat că, pentru a se atenua scăderea veniturilor gospodăriilor, sunt imperios necesare politici cu rezultate imediate. Aceste politici ar trebui să se concentreze asupra persoanelor celor mai vulnerabile, evitând astfel efectele negative de durată care agravează inegalitatea, limitează oportunitățile și, în cele din urmă, încetinesc creșterea pe termen mediu și lung.

Cu toate acestea, un răspuns rapid și bine țintit este insuficient, ca singură modalitate de a face față unei astfel de provocări, pentru a aborda în mod adecvat impactul social al schimbărilor societale și economice subiacente. Punerea în aplicare efectivă a Planului de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale necesită eforturi active în ceea ce privește consecințele sociale ale acestor provocări structurale subiacente, cum ar fi cele asociate tranziției digitale și celei verzi.

Deși aceste schimbări creează oportunități importante pentru cetățenii europeni, ele ar putea de asemenea duce la creșterea inegalităților, de exemplu în ceea ce privește decalajele digitale sau sărăcia energetică. Politicile sociale trebuie să prevină și să abordeze în mod adecvat aceste situații.

În acest context, statele membre au adoptat sau pun în aplicare reforme în sistemele lor de protecție socială, cum ar fi reformele privind prestațiile de șomaj, scutirile temporare de la contribuțiile de asigurări sociale, legate uneori de recalificări, precum și abordarea disparităților în materie de protecție socială prin îmbunătățirea protecției sociale a lucrătorilor independenți și a grupurilor vulnerabile. Cu toate acestea, acoperirea acestor grupuri variază semnificativ de la un stat membru la altul.

Consolidarea sistemelor de venit minim a contribuit de asemenea la abordarea impactului acestor crize. În special, pe baza recomandării recent adoptate a Consiliului, lucrările desfășurate de statele membre pentru a extinde nivelul de acoperire al sistemelor de venit minim, pentru a reduce ratele ridicate de neadoptare asociate acestui tip de prestații și pentru a asigura complementaritatea între măsurile sociale și cele de ocupare a forței de muncă reprezintă elemente-cheie ale acestor eforturi.

Pe lângă sprijin financiar, cetățenii ar trebui să beneficieze de consiliere și orientare pentru a fi pe deplin incluși în societate, atât din punct de vedere social, cât și la locul de muncă, permițându-li-se să se integreze și să participe cu drepturi și șanse egale.

Unele state membre au utilizat în mod remarcabil fondurile Uniunii, cum ar fi NextGenerationEU și fondurile structurale, în vederea îndeplinirii acestor obiective în cadrul programelor lor naționale de reformă. Însă măsurile pe termen scurt nu sunt suficiente, iar statele membre trebuie să urmeze o abordare pe termen mediu și lung. Acesta este motivul pentru care unele state membre încep să țină cont de importanța rentabilității investițiilor sociale și de modul în care ar putea să le aplice acestora un tratament fiscal adecvat.

Într-un efort de promovare a consolidării și de îmbunătățire a protecției sociale în Europa, coordonarea sistemelor de securitate socială trebuie ameliorată, astfel încât să răspundă schimbărilor de pe piața forței de muncă. Prin urmare, implicarea continuă în negocierile referitoare la propunerea de revizuire a Regulamentului privind coordonarea sistemelor de securitate socială este de o importanță majoră.

În acest moment, noile realități ale lumii muncii, cum ar fi așa-numiții „nomazi digitali” și munca la distanță, impun Uniunii Europene să ia în considerare implicațiile acesteia asupra coordonării securității sociale, criteriile de determinare a legislației aplicabile și impactul asupra diferitelor ramuri ale securității sociale.

Având în vedere acest lucru, într-o primă etapă, un grup ad-hoc al Comisiei administrative pentru coordonarea sistemelor de securitate socială și-a concentrat eforturile asupra cazului lucrătorilor la distanță care își desfășoară în mod regulat activitatea într-un stat membru diferit de cel în care este stabilit angajatorul lor, cu scopul de a propune modalități concrete de abordare a acestor situații. Cu toate acestea, ar putea fi necesare mai multe acțiuni la nivelul Uniunii în cursul următorului ciclu legislativ.

În același timp, tehnologia digitală schimbă modul în care instituțiile interacționează. Statele membre explorează noi modalități de îmbunătățire a comunicării dintre instituții, cetățeni, întreprinderi și autorități. Instrumentele digitale și inteligența artificială trebuie luate în considerare atunci când se analizează viitorul protecției sociale, în principal ca mijloc de promovare a exercitării drepturilor în materie de securitate socială și de consolidare a luptei împotriva fraudei și a abuzurilor. Recentă comunicare a Comisiei intitulată „Digitalizarea coordonării sistemelor de securitate socială: facilitarea liberei circulații pe piața unică” face bilanțul inițiativelor existente și propune acțiuni concrete pentru a se trece la un sistem de coordonare a securității sociale mai integrat din punct de vedere digital.

În acest context și pe baza experienței naționale, miniștrii sunt invitați să ia în considerare următoarele întrebări:

- *Din perspectiva sistemelor de protecție socială, care sunt implicațiile schimbărilor pe care le-au generat pandemia de COVID-19 și consecințele inflaționiste ale războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, precum și tranziția verde și cea digitală și prin care trec societățile noastre în prezent? Care sunt prioritățile în ceea ce privește realizarea de progrese în materie de protecție socială?*
- *Un pas înainte în domeniul protecției sociale l-a reprezentat adoptarea Recomandării Consiliului privind un venit minim adecvat. Care sunt principalele învățăminte desprinse din punerea în aplicare a sistemelor relevante la nivel național? Cum ar putea fi extinsă protecția socială la grupurile cele mai vulnerabile?*
- *Contribuie evoluțiile tehnologice, în special inteligența artificială, la abordarea barierelor existente în coordonarea securității sociale și facilitează ele comunicarea între administrațiile din întreaga Uniune? Există vreo experiență pe care ați putea-o împărtăși în ceea ce privește utilizarea inovării tehnologice în vederea consolidării protecției sociale?*